

Vyhodnocení dotazníku k budoucnosti dotačních programů Ministerstva kultury

Obsah

• Obecné zaměření a financování dotačního programu VISK	1
• Návrhy k jednotlivým dotačním programům VISK 1 až 9	11
• Návrhy k dotačnímu programu K21	38

Obecné zaměření a financování dotačního programu VISK

Níže je uvedeno vyhodnocení odpovědí na 11 otázek týkajících se obecného zaměření a financování dotačního programu VISK (Veřejné informační služby knihoven). Odpovědi jsou uspořádány podle jednotlivých otázek, s uvedením autora (pokud je znám), a doplněny závěry shrnujícími klíčové body.

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Lenka Maixnerová:** Klíčové projekty s celostátním dopadem (obálky knih, knihovny.cz, ReČeK, modernizace systému pro soubory národních autorit, modernizace Souborného katalogu ČR, vytvoření centrálního úložiště metadat, nákup EIZ mimo CzechELib, rekvalifikační kurzy, digitalizace novin a periodik, rozvoj systému Kramerius, odkyselování, restaurování).
- **Ondřej Hudeček:** Primárně podporovat projekty s rozvojovým potenciálem pro celý obor nebo jeho významnou část, s důrazem na „rozvojové“ a jinak nefinancovatelné, ale klíčové projekty.
- **Petr Žabička:** Projekty s velkým dopadem (kombinace otevírací doby a zasaženého území).
- **Vojtěch Vojtíšek:** Vzdělávání zaměstnanců, inovace (technologické), podpora priorit Koncepce rozvoje knihoven, digitalizace, věda/výzkum fenoménů veřejných služeb.
- **Petra Šťastná:** Pokrývat všechny činnosti knihoven: dostupnost fondu (digitalizace, správa metadat, nástroje pro dostupnost obsahu, podpora kooperace), vzdělávání knihovníků (informační gramotnost), podpora informačních služeb. Možnost

„malých“ aktuálních projektů i pokračujících návazných projektů (zpracování fondů), podpora celonárodních projektů.

- **Vít Richter:** Myslím si, že program VISK během svých 25 let existence dokázal svou účinnost a efektivitu.

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Lenka Maixnerová:** VISK9 (kooperativní katalogizace, navrhuje zrušení).
- **Ondřej Hudeček:** VISK v některých případech slouží jako prostředek dofinancování rozpočtů PO MK ČR. Na víceméně standardní činnost by měly příspěvkovky získat finance přímo do svého rozpočtu. Zjednodušeně řečeno: VISK nemá být určen pro financování běžných nákupů knihoven, na které jejich zřizovatel nemyslí (běžná výpočetní technika, např.).
- **Vojtěch Vojtíšek:** Regionální projekty bez přesahu do celé sítě knihoven nebo kulturních institucí, projekty bez cíle nebo jasného záměru (např. pouhý „nákup“).
- **Vít Richter:** Současné priority jsou dobře nastaveny, důležité je jejich každoroční aktualizace podle aktuální situace.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Anonymní:** Občerstvení, náklady na provoz učebny a personál (zaměstnance knihovny, která podává žádost).
- **Vojtěch Vojtíšek:** Nenapadá zásadní argument pro vylučování čehokoli (mimo zákonný rámec).
- **Petr Žabička:** Stavební úpravy, provoz (kontinuální služby typu SaaS) dotovat jen výjimečně pro projekty s velkým dopadem.
- **Vít Richter:** Současné nastavení v principu vyhovuje.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jako součást spoluúčasti?]

- **Anonymní:** Občerstvení, náklady na provoz učebny a personál.
- **Petr Žabička:** Stavební úpravy.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Lenka Maixnerová:** Služby, OON, mzdy.
- **Petr Žabička:** Tam, kde jsou možné dohody, umožnit i mzdy.
- **Vojtěch Vojtíšek:** Primárně personální náklady (platy, OON) a služby – platy tvoří obvykle 80 % nákladů knihovny.

- **Vít Richter:** Pro specifické projekty regionálního a celostátního významu umožnit dotování mzdových nákladů (kategorie výjimky).

2. Ekonomické podmínky [Co nevyučovat ze spoluúčasti?]

- **Petr Žabička:** Mzdy, odvody.
- **Vít Richter:** Pro specifické projekty regionálního a celostátního významu umožnit zařazení mzdových nákladů (kategorie výjimky).
- **Petra Šťastná:** Supervize ze strany přispívající knihovny.

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Lenka Maixnerová:** Zajištění dostatečného financování na provoz a modernizaci pro udržitelnost.
- **Ondřej Hudeček:** Upřednostňovat je při hodnocení, a pokud tomu brání nějaká formální omezení, jsme schopni to změnit? A také je upřednostňovat i nepřímo, totiž že individuální projekty se budou, pokud možno opírat o existující celostátní/regionální řešení či budou reflektovat společná komunikační témata (a i tady je v hodnocení upřednostňovat).
- **Petr Žabička:** Pokud není možné zvýšit spoluúčast nad 70 %, uznávat mzdy jako spoluúčast.
- **Vojtěch Vojtíšek:** Snížit spoluúčast, bonusové body při hodnocení, podpora sítí pro komunikaci a spolupráci, přidat více rolí (projekty podává jeden řešitel s podporou dalších institucí).
- **Petra Šťastná:** Podpora zachování kontinuity např. pro projekty kooperativní katalogizace (zvýhodnění navazujících projektů), podpora provozu a budování CPK (pokud se nepodaří začlenit financování přímo do provozních nákladů příspěvkových organizací MK), konsorciální přístup
- **Vít Richter:** Motivovat sníženou spoluúčastí, u celostátních projektů řešit dlouhodobou udržitelnost, převést do kontinuálního financování rozpočtem, realizovat knihovnami provozovanými státem.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Lenka Maixnerová:** Schválení víceletého čerpání finančních prostředků.
- **Ondřej Hudeček:** Zpochybnění neměnného principu, víceleté financování není v kultuře neobvyklé (např. VKI), ale chybí dostatečné informace.
- **Petr Žabička:** Vyhodnocení projektů na podzim, rozhodnutí do prosince pro nepřetržitou práci, nebo umožnit čerpání do dubna následujícího roku.

- **Vojtěch Vojtíšek:** To je velký problém, pokud nelze řešit na úrovni MK ČR (pravidla pro rozpočtování), vytvořit náhradní program (bývalo NAKI), nebo převést do běžného rozpočtu příspěvkovek MK ČR s podmínkou, že takové projekty garantují. Klíčové je, zda to je možné, tj. pokud lze alokovat budoucí finanční prostředky na úrovni donátora (MK ČR), ta druhá část byla myšlena tak, že ty víceleté aktivity / projekty by primárně měly být v gesci národních institucí, které by garantovaly jejich naplňování a koordinovaly jejich řešení a to by měly ve svém rozpočtu, případně jsem ještě navrhoval systém přiměřené garantované částky na další roky, tj. např. tak, že projekty s předpokládaným dlouhodobým řešením by byly i tak podávány včetně rozpočtu pro jednotlivé roky a při schvalování potom by byla odstupňovaná minimální částka garantovaná pro budoucí podporu, která by se v dalších kolech schvalovala (typicky pro první rok - rozjezd - klasická spoluúčast 80 %, následující rok by byla garantovaná minimální dotace třeba 60 %, tj. ta instituce by počítala s udržitelností alespoň v nějaké míře dopředu). Zároveň je tohle podle mého názoru největší blokátor pro ty velké projekty, pro které, jak vyplývá i z dalších odpovědí, chceme VISK (za mě správně) prioritizovat
- **Petra Šťastná:** Mít možnost v žádosti označit záměr víceletého projektu (včetně rozpisu zamýšlených činností na jednotlivé roky). Bylo by dobré, pokud by se toto označení projevilo zvýhodněním projektu, aby byla zachována kontinuita z předchozího roku, v žádostech promítnout návaznost, tj. odkazovat na předchozí projekty a tím snížit administrativní zátěž pro žadatele). Máme ve VISK9 zavedenu možnost označit projekt jako jednorázový/krátkodobý/dlouhodobý, ale zatím se nám to úplně neosvědčilo. Vzhledem k tomu, že se jinak nezměnily podmínky čerpání, z označení záměru neplynou žádné výhody, žadatelé mají obavu z míry závazku u dlouhodobých projektů, pokud je nebudou schopni personálně pokrýt. Z pozice hodnotitelů bereme údaj v potaz jako záměr knihovny v činnosti
- **Petrýdesová Dana:** Zavedení možnosti žádat o víceleté projekty, jak je obvyklé u jiných dotačních programů.
- **Vít Richter:** Víceleté financování jako kategorie výjimky, předem projednané například na úrovni ÚKR nebo jiného orgánu.

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Lenka Maixnerová:** Asi ano, ale hlavně bychom měli z VISKů financovat jen "rozjezd" nějaké inovativní služby na lokální úrovni a s lokálním významem a nemělo by se z toho stávat pravidlo – typově půjčování audioknih. Udržitelnost v tomto případě by možná – nevím – mohla lépe vytřídit ty, kdo mají službu skutečně promyšlenou a náklady dobře spočítané, od těch, kdo to jen zkouší, protože audioknihy jsou teď "v kurzu" a chtějí to skoro všichni.
- **Petr Žabička:** Ano, ale vzhledem k charakteru většiny projektů je ta udržitelnost implicitní. Tj. když koupím server, tak asi ho nechci za rok vyhodit. Ale pokud někdo slibuje že bude dělat besedy, nebo kurzy, nebo cokoli, tak ten rok, kdy dostane projekt toho moc neudělá, tam by bylo možné o udržitelnosti uvažovat. Ale musela by to být vlastnost dotačního systému MK, aby vyžadoval automaticky každý rok

udržitelosti nějaký krátký report. A mělo by být definované co se stane při nedodržení.

- **Vojtěch Vojtíšek:** Ano, u každého projektu.
- **Petra Šťastná:** Ano, záleží na výstupu z projektu. U digitalizace je určitě žádoucí zachovat dostupnost výsledného digitálního při změnách formátů, u katalogizace podporovat kontinuitu při přispívání do centrálních systémů. Zachování kontinuity by bylo žádoucí i u konsorciálního přístupu k EIZ.
- **Petrýdesová Dana:** Ano.
- **Vít Richter:** Ano, aby nedocházelo k opakování žádostí nebo svévolným změnám, dále potom zejména u projektů širšího dosahu – ty by mohly být projednány předem.

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Anonymní:** Nabídky firem jsou u menších projektů nadbytečné.
- **Petr Žabička:** Nabídky firem vyžadovat jen u investičního majetku, u komerčně dostupných položek stačí odkazy (např. Heureka). Nabídky mají smysl u licencí a služeb nad 50 000 nebo 100 000 Kč. Žadatel má vysvětlit, co chce.
- **Vojtěch Vojtíšek:** Všeobecně bych nic moc navíc právě nevyžadoval, protože se stejně všechny dotčené instituce musí řídit vnitřními předpisy (mzdy, OON) a zákonem o veřejných zakázkách (majetek, služby,...), takže ve výsledku celý ten mechanismus administrujeme dvakrát (v žádosti pro VISK a pak při samotné realizaci) - zároveň je třeba u veřejné zakázky rozdí, v jaké době se poptává (může být u VISK projektu klidně i více než půl roku časový rozdíl) a v jaké pozici (řada subjektů nabídky nepodá, protože to vnímají pouze jako průzkum trhu)
- **Petra Šťastná:** Doložit podklady pro rozpočet je žádoucí (hodinová dotace, nabídka dodání služby).
- **Vít Richter:** Současná praxe většinou vyhovuje, doporučuje prověřit požadavky.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Anonymní:** 5 000 Kč.
- **Ondřej Hudeček:** Určitě nastavit. Částku nevím, ale ptal bych se těch, kdo rozhodují o VISK3 (jak je efektivní, aby ministerská komise řešila žádost o nový počítač a tiskárnu za 15 tis. Kč). To má zajišťovat zřizovatel nebo třeba knihovna v rámci RF (princip subsidiarity).
- **Petr Žabička:** Chtělo by to nějak separovat typické projekty VISK3 (1 PC a REKS, dotace 15 tis.) a zbytek. Částku bych obecně limitoval cca 50 tis. ve VISK3, což je asi nejvíce problematický program z hlediska počtu projektů.
- **Vojtěch Vojtíšek:** Neměla by přesahovat náklady na administraci projektu jak na straně poskytovatele, tak žadatele, za sebe klidně 100 tis., byť jsem si vědom, že jsou

podávány mikroprojekty – dalo by se uvažovat také o více režimech pro hodnocení (tj. zjednodušený mechanismus pro malé projekty apod.).

- **Petra Šťastná:** Minimálně 10 000 Kč, pod touto částkou je administrativní zátěž neúměrná (lepší hledat finance v rozpočtu knihovny).
- **Petrýdesová Dana:** Ano, ale konkrétní částku neurčuje.
- **Vít Richter:** Rozhodnutí nechává na MK ČR.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Ondřej Hudeček:** Spíše ne, limity jsou individuální podle podprogramů.
- **Petr Žabička:** Ne, kvůli inflaci a možnosti nečekaných potřeb. Nechává na komisi.
- **Vojtěch Vojtíšek:** Nenapadá mě dobrý důvod, proč by to tak mělo být – pokud by byla známa alokace předem, dalo by se uvažovat o parametru "max. XY % z celkové alokace".
- **Petra Šťastná:** To bude opět záležet na typu projektu. U menších projektů to asi není třeba. Vzhledem k čerpání v průběhu necelého roku bez záruky možnosti rozložit si částku na delší časové období by mělo jít spíš o částky nižší, v řádu desítek tisíc. U velkých projektů s národním dosahem to mohou být částky vyšší, otázka je jak moc, a jestli tento rozsah stropovat.
- **Vít Richter:** Zatím nebylo nutné, ponechat možnost individuálního nastavení (např. u licencí na e-knihy).

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Lenka Maixnerová:** Zrušit VISK9, vytvořit nový podprogram pro vývoj, modernizaci a provoz centrálních klíčových systémů.
- **Anonymní:** Rozdělit VISK3 kvůli velkému množství projektů, které je pro komisi náročné hodnotit.
- **Ondřej Hudeček:** Potřebujeme jeden "štědreji" dotovaný podprogram pro vzdělávání veřejnosti. V Konceptci máme napsáno, že jsme " institucí první volby v posilování kompetencí a rozvoji gramotností společnosti", někteří představitelé státu v určité chvíli velmi usilovali o zapojení knihoven do vzdělávání a osvěty v oblasti digitálních technologií a eGovernmentu (a my o to velmi stáli rovněž), ale peníze se na to pak nikdy pořádně nenašly. Nejen na vzdělávání stávajících zaměstnanců a přijímání kompetentních lektorů s odpovídající kvalifikací jsou potřeba finance (kvalita něco stojí, ale vyplatí se). Pak bychom se mohli zaměřit na to, kde jsme nyní skutečně potřební. Vytvořme tedy jeden – v současném kontextu – štědreji dotovaný PRIORITNÍ podprogram.
- **Petr Žabička:** VISK 8 A a B nedávají úplně smysl z hlediska toho dělení na A a B. Klidně bych to přečísloval a z jednoho z nich udělal VISK11. Ale možná lepší by bylo

přesunout náplň minimálně VISK8B do VISK1, protože jsou to centrální projekty v rámci Koncepce. A možná přesunout těch pár celostátně zaměřených projektů, pokud budou, taky do VISK1 (prostě nevázat VISK1 jen úzce na Koncept, ale trochu volněji i na co co přímo v Konceptu uvedeno není, ale dává to smysl. A bude na komisi, aby rozhodla. Jako nový program bych vytvořil něco na podporu digitalizace ve smyslu hardwaru a softwaru. VISK7 by měl být zaměřený jen na digitalizaci jako takovou, nemotat do toho investice na HW a SW, k tomu by měla být specializovaná komise.

- **Vojtěch Vojtíšek:** Nemám komplexní přehled o všech – pokud by to bylo efektivnější na správu, umím si představit jeden program VISK s různými prioritami. Není jasné, nakolik je efektivní rozdělovat VISK na různé větve, zda priority ještě platí, zda se v tom žadatelé vyznají a zda je ten přínos pro obě strany, tj. zda to není jenom o tom, že jsou různé komise (protože různé specializace) a zda by nebylo efektivnější mít jeden velký program, kde by bylo také samotné hodnocení odstupňované (např. projekty do částky XY by měly zjednodušené hodnotící řízení oproti projektům nad částku XY, popř. nejlépe procentuálně vůči celkové alokaci grantového programu) - tím by se a) zjednodušila administrativa b) zrychlilo schvalování c) dalo pracovat s prioritami prostě výší alokace
- **Petra Šťastná:** Se zamýšleným zavedením centrální katalogizace (a provozu centrálního úložiště metadat) budou spojeny náklady jednak ze strany NK jako provozovatele centrálního úložiště, jednak ze strany knihovních systémů, kterým vzniknou náklady s implementací nástrojů centrální katalogizace a vazby na lokální systémy. Otázkou je, jestli vytvářet nový VISK nebo tyto náklady rozprostřít do stávajících programů.
- **Vít Richter:** Současné nastavení je optimální, zachovat možnost každoroční inovace.

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro rok 2026?

- **Anonymní:** 2025: Dotační portál MK, sjednocení základních pravidel podprogramů. 2026: Aplikace principů pro víceleté a centrální projekty.
- **Ondřej Hudeček:** Přesunout dostupné finance v rámci existujících podprogramů tak, aby byla posílena celorepublikově významná témata a úkoly (tedy asi hlavně na úkor VISK 3 - je jasné, že pro rok 2026 více financí celkově nebude). Plus u VISK 3 zvážit, jaké projekty do něj vlastně chceme. Název podprogramu "Informační centra veřejných knihoven" se už nemálo rozchází s tím, jaké projekty jsou podávány a následně i schvalovány...
- **Petr Žabička:** Většinu uvedených návrhů (např. vyhodnocení na podzim, čerpání do dubna, limity ve VISK3).
- **Vojtěch Vojtíšek:** Za zásadní považuji zavedení systému pro zadávání a hodnocení projektů, současná podoba (různých několik formátů, které se odevzdávají jako papírový dokument nebo PDF) je komplikovaná jak pro žadatele, tak pro hodnotitele, předpokládám i pro další zpracování – je třeba zavést elektronický systém, který provede a umožní žadateli kvalitně vyplnit žádost (především v oblasti rozpočtu) a hodnotitelům a kontrolám posouzení a vyhodnocování (např. ISTA).

- **Petra Šťastná:** Zjednodušení administrace.
- **Vít Richter:** Zaměřit se na aplikaci nového dotačního systému.

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Lenka Maixnerová:** Důležité jsou termíny hodnotících komisí (v roce 2025 příspěvkové organizace stále nevědí, které projekty byly schváleny). Sjednotit fungování a hodnocení komisí (tabulky vs. rozprava), jasně definovat roli garantů podprogramů.
- **Anonym:** Sjednotit fungování a hodnocení komisí (někde se využívá tabulka, jinde zase se hodnotí projekty v rozpravě a často se nevyjádří všichni). Jasně definovat roli garantů podprogramů.
- **Ondřej Hudeček:** Nebojme se změn VISKSů, využijme situaci, že můžeme mít na jejich transformaci vliv, když to neuděláme společně, udělá to stejně jednou MK a nemusí se knihoven ani ptát. Bojujme za navýšení celkových finančních prostředků do programu – ve srovnání s dotačními tituly do ostatních oblastí kultury jsou to pro knihovny částky spíše směšné. Ale stále myslíme na to, že rozdělujeme veřejné prostředky a usilujeme o jejich maximálně efektivní využití, a proto podporujeme více inovativní projekty na regionální a celostátní úrovni. Malá knihovna bez pořízené tiskárny z VISKu určitě nezanikne, a pokud ano, tak ta dotovaná tiskárna není to, co by ji zachránilo... Snažíme se o zásadní transformaci knihovnictví, základní stále platné teze máme v Koncepti, taková transformace potřebuje dostatečné finanční zdroje a program VISK může být silným nástrojem, pokud ho využijeme chytře. Držím palce všem, kdo se o takovou transformaci zasazují!
- **Petr Žabička:** Sloučit retrokonverzi a autority do jednoho procesu, aby byly autority součástí retrokonverze.
- **Vojtěch Vojtíšek:** Součástí hodnocení prezentace výsledků + možnost při podávání projektů odprezentovat záměr u projektů, které dosahují nějakého parametru (např. výše dotace apod.). Některé projekty vyvolávají otázky, které lze řešit na místě, ale hodnocení je asynchronní - zároveň je hodnocení, podávání i realizace a hlavně dopad rozprostřený v čase a těžko se to spojuje (jako pro člena komise je pro mě složité dohledávat dopady, výsledky a spojovat je se žádostmi, jako pro žadatele je pro mě naopak nesrozumitelné, jak a kudy výsledky prezentovat a zda je něco takového možné - jak a s kým o tom komunikovat, zda je nějaké propojení závěrečné zprávy a komise, která se obměňuje apod.)
- **Petra Šťastná:** Zvážit sjednocení termínů vyhlášení a vyhodnocení pro všechny knihovny z evidence MK, zvážit jako moc vyčleňovat příspěvkové organizace MK ČR. Pro zajištění projektů s národním dosahem je to vhodné, pro dílčí projekty s lokálním dosahem méně. Nutnost dlouhého časového předstihu v případě SPO je problematická. Promítnout do témat VISK využití nástrojů umělé inteligence, např. pro zpracování textu z digitálizátů, využití ve zpracování metadat. Zohlednit vazbu výsledků z jednoho projektu v dalších činnostech (nebo projektech), např. u výstupů z digitalizace počítat s návazným zpracováním záznamů apod.
- **Petrýdesová Dana:** Sjednotit možnost hradit mzdy/platy zaměstnanců u všech podprogramů.

Závěry z dotazníku

- **Priority a zaměření:** VISK by měl podporovat projekty s celostátním nebo regionálním dopadem, inovativní a rozvojové aktivity (digitalizace, vzdělávání, EIZ, centrální systémy, ochrana fondů). Mezi priority nepatří běžné nákupy (např. HW), které by měly být hrazeny z rozpočtů zřizovatelů, ani projekty bez jasného cíle. Důraz je kladen na soulad s Konceptí rozvoje knihoven a flexibilitu priorit podle aktuálních potřeb.
- **Ekonomické podmínky:** Vyloučit by se měly běžné provozní náklady (občerstvení, stavební úpravy, OON), ale u specifických projektů umožnit dotování mezd (výjimka). **Spoluúčast** by měla být flexibilní, zahrnovat mzdy a supervizi, aby nebránila malým knihovnám, případně i pohoštění v rámci akcí.
- **Projekty širšího dosahu:** Tyto projekty by měly být zvýhodněny sníženou spoluúčastí, bonusovými body při hodnocení, podporou konsorcií a sítí pro spolupráci. Celostátní projekty by měly přejít na kontinuální financování rozpočtem a být realizovány knihovnami provozovanými státem.
- **Víceleté projekty:** Jednoletý princip je problematický. Navrhuje se víceleté financování jako výjimka (projednání na ÚKR), označení víceletého záměru v žádosti, včasné vyhodnocení (podzim/prosinec) nebo čerpání do dubna následujícího roku. Alternativou je vytvoření náhradního programu (např. NAKI) nebo přesun do rozpočtů příspěvkových organizací.
- **Udržitelnost:** Je obecně žádoucí, zejména u centrálních systémů, digitalizace, katalogizace a EIZ. U lokálních inovativních služeb pomáhá odlišit promyšlené projekty. Dotační systém MK by měl vyžadovat reporty o udržitelnosti s definovanými sankcemi.
- **Podklady:** Nabídky firem jsou nadbytečné u menších projektů a komerčně dostupných položek (stačí odkazy). U licencí a služeb nad 50 000–100 000 Kč jsou vhodné, stejně jako podklady pro rozpočet (hodinová dotace, nabídka služby).
- **Částky dotací:** Minimální částka se pohybuje od 5 000 do 100 000 Kč, nejčastěji 10 000–50 000 Kč, aby administrativní zátěž byla úměrná. Horní hranice není obecně navrhována, závisí na podprogramu a alokaci, s možností individuálního posouzení.
- **Změny podprogramů:** Navrhuje se zrušení VISK9 a vytvoření nového podprogramu pro centrální systémy, rozdělení VISK3 kvůli přetížení, přesun VISK8B do VISK1. Pro zajištění spravedlnosti a transparentnosti je rozhodující četnost a důslednost hodnotícího procesu. Návrh na standardizaci procesu hodnocení, včetně používání konzistentních mechanismů bodování a jasných kritérií, je v souladu s osvědčenými postupy při řízení grantů. To by zvýšilo objektivitu rozhodnutí a omezilo možné předsudky při přidělování finančních prostředků.
- **Navrhované změny pro 2025/2026:** Zavedení dotačního portálu MK, sjednocení pravidel podprogramů, elektronický systém pro zadávání a hodnocení žádostí (např. ISTA), včasné vyhodnocení projektů, zjednodušení administrativy, přesun financí na celostátní priority a přehodnocení obsahu VISK3.

- **Další návrhy:** Sjednotit termíny a hodnocení komisí, definovat roli garantů, zvážit dotace na licence pro využití umělé inteligence (zpracování textu, metadat) pro menší knihovny, podporovat vazbu výsledků projektů na další činnosti, sjednotit možnost hradit mzdy u všech podprogramů, a bojovat za navýšení rozpočtu VISK pro transformaci knihovnictví podle Koncepce.

Návrhy k jednotlivým dotačním programům

VISK 1 až 9

Níže je uvedeno vyhodnocení odpovědí na dotazy týkající se zaměření a financování dotačních programů VISK (Veřejné informační služby knihoven) podle jednotlivých podprogramů VISK1 až VISK9. Každý podprogram obsahuje odpovědi na relevantní otázky s uvedením autorů a závěry shrnující klíčové body.

VISK1

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Lenka Hanzlíková:** Koncepční témata a dlouhodobé projekty, které ale mají jasný cíl a výhled ukončení, případně rozjezd centrálních služeb, u kterých není jasné, zda se stanou součástí běžných aktivit...
- **Vít Richter:** Sjednotit dotování vzdělávání pracovníků knihoven: K 21, VISK 1, VISK 3, nejspíš v rámci VISK 2. Podporovat aktivity celostátního významu s vazbou na Koncepti rozvoje knihoven, velké akce na podporu čtenářství a jiných gramotností, průzkumy, PR knihoven jako celku apod.

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Lenka Hanzlíková:** Špatně formulovaná otázka pro mou odpověď. Podle mě nemají být z jednoletého VISKu hrazeny profilové dlouhodobé a etablované projekty, které by měly být ze své podstaty součástí stálých rozpočtů, což by znamenalo hledat jinou formu podpory pro tyto činnosti (ČDK, Kramerius, Central, Knihovny.cz apod.). Podvazuje to jejich možnost rozvoje.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součást spoluúčasti?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Vít Richter:** Pro specifické projekty, zejména regionálního a celostátního významu, umožnit i dotování mzdových nákladů – kategorie výjimky
- **Lenka Hanzlíková:** Bylo by fajn, kdyby projekty umožňovaly zřízení místa a mzdové náklady na člověka.

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- **Vít Richter:** Pro specifické projekty, zejména regionálního a celostátního významu, umožnit i zařazení mzdových nákladů – kategorie výjimky

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Lenka Hanzlíková:** Možnost projektových konsorcií, tedy, že si projekt podá více knihoven a podělí se o činnosti.
- **Vít Richter:** Projekty širšího dosahu motivovat sníženou spoluúčastí. U celostátních projektů řešit jejich dlouhodobou udržitelnost. Tento typ projektů by měl být řešen na začátku dotací a potom by měl přejít do kontinuálního financování v rámci rozpočtu. Tyto projekty by měly realizovat knihovny provozované státem.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Lenka Hanzlíková:** Začít hledat slepičí zuby? Ne, s tím se moc vyrovnat nedá. Princip je nepřekročitelný?
- **Vít Richter:** Víceleté financování by mělo být v kategorii výjimky. Takový typ projektu by měl být předem projednán, například na úrovni ÚKR nebo jiného orgánu.

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Lenka Hanzlíková:** U projektů VISK 1 ve všech případech, ne třeba konkrétního projektu, jak byl podán. Ale když to vztáhnou na tematické projekty, tak tématu obecně a jeho dalšího začleňování do běžného života a činností knihoven. Např. přesunem podpory do jiného programu – typicky K21, VISK2.
- **Vít Richter:** Ano, jednak z hlediska k toho, aby nedocházelo k opakování žádostí na totéž nebo ke svévolným změnám. Dále potom u projektů širšího dosahu – ty by takto mohly být projednávány předem.

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- Žádné odpovědi.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- Žádné odpovědi.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- Žádné odpovědi.

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- Žádné odpovědi.

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- Žádné odpovědi.

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Petrýdesová Dana:** Cíle podprogramu: koordinace aktivit v rámci jednotlivých podprogramů VISK, včetně aktualizace jejich obsahového zaměření a cílů – CO PŘESNĚ TOHLE ZAHHRNUJE? dělá se to reálně?
- **Lenka Hanzlíková:** VISK 1 by měl být ze své podstaty víceletý, aby byl zaručen rozvoj a udržitelnost a předkladatelé měli možnost přemýšlet o rozvoji v dlouhodobém horizontu. Formuláře pro podávání žádosti mají být ve formě interaktivního dotazníku, ideálně s tabulkou rozpočtu, která hlídá dotaci a spoluúčast.

Závěry pro VISK 1:

- **Priority a zaměření:** Podpora by se měla zaměřit na koncepční, dlouhodobé projekty s jasným cílem a celostátním významem (např. aktivity podporující čtenářství, průzkumy, PR knihoven). Dlouhodobé etablované projekty (např. ČDK, Kramerius, Centrál, Knihovny.cz apod.) by měly být financovány z jiných zdrojů, aby neomezovaly rozvoj VISK1.
- **Ekonomické podmínky:** Pro specifické projekty regionálního/celostátního významu umožnit dotování mzdových nákladů jako výjimku, včetně jejich zařazení do spoluúčasti.
- **Projekty širšího dosahu:** Podporovat konsorcia knihoven a motivovat projekty širšího dosahu sníženou spoluúčastí. Celostátní projekty by měly přejít do kontinuálního rozpočtového financování Ministerstvem kultury a být realizovány státními knihovnami.
- **Víceleté projekty:** Provéřit, zda víceleté financování je legislativně nemožné. Další možnost: Víceleté financování by mělo být výjimkou po předchozím projednání (např. na úrovni ÚKR). VISK1 by měl být ze své podstaty víceletý, aby podpořil dlouhodobý rozvoj.
- **Udržitelnost:** Požadovat zejména u tematických projektů pro zajištění kontinuity. Posuzovat individuálně podle charakteru projektu.
- **Administrativní změny:** Zavedení interaktivních formulářů s tabulkou rozpočtu pro usnadnění žádostí. Sjednotit dotování vzdělávání pracovníků knihoven: K 21, VISK 1, nejspíš v rámci VISK 2.

VISK2

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Roman Giebisch:** Podporoval bych všechny projekty, které jsou zaměřené na celoživotní vzdělávání pracovníků knihoven, posouzení projektů bych ponechal v gesci odborné komise
- **Anonymní:** vzdělávání zaměstnanců knihoven dle aktuálních potřeb, vč. softskills
- **Helena Bouzková:** s konkrétními cíli, které jsou měřitelné
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** ke stávajícím prioritám a cílovým skupinám přidat i možnost proškolení veřejnost, nejen knihovníky
- **Vít Richter:** Sjednotit dotování vzdělávání pracovníků knihoven: K 21, VISK 1, VISK 3, nejspíš v rámci VISK 2.

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Roman Giebisch:** Ponechal bych stávající podmínky MK
- **Anonymní:** občerstvení

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součást spoluúčasti?]

- **Anonymní:** občerstvení

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Roman Giebisch:** Odměnu pro lektory bych sjednotil na 1 000 Kč s výjimkou expertních kurzů. Min. požadovanou částku bych zvedl na 20 000 Kč
- **Helena Bouzková:** pronájem učebny, OON pro lektory, OON pro věcnou a organizační přípravu akce, pořízení SW pro vzdělávací aktivity

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- **Helena Bouzková:** cestovné pro lektory, náklady na občerstvení, mzdy zaměstnanců podílejících se na řešení
- **Vít Richter:** U odborných seminářů nevylučovat možnost zahrnutí nákladů na stravné a ubytování

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Roman Giebisch:** Projekty širšího dosahu bych zvýhodnil
- **Helena Bouzková:** možnost smluvní spolupráce různých subjektů

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Roman Giebisch:** Ponechal bych roční financování

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Roman Giebisch:** Ne
- **Helena Bouzková:** ano

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Roman Giebisch:** Požadoval bych bližší informace o lektorech případně vzdělávací firmě
- **Helena Bouzková:** doložení kvalifikačních předpokladů lektora

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Roman Giebisch:** 20 000
- **Helena Bouzková:** 15 000

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Anonymní:** Nastavit pouze max. výši dotace na lektorskou hodinu, zrušit kategorie základní, nadstavbové a expertní kurzy (každá knihovna toto posuzuje jinak a tentýž kurz je ohodnocen různě)

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Roman Giebisch:** Z K21 bych vyjmul vzdělávání pracovníků knihoven a přidal jej pod VISK 2 - podporoval bych zde všechna témata

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Roman Giebisch:** Změny lze vyhlásit pro rok 2026
- **Helena Bouzková:** nejdříve 2026

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Helena Bouzková:** stanovení podmínek pro vydávání osvědčení při absolvování vzdělávací akce

Závěry pro VISK 2:

- **Priority a zaměření:** Zaměřit se obecně na celoživotní vzdělávání knihovníků, včetně soft skills, s měřitelnými cíli. Navrhuje se sjednocení podpory vzdělávání pracovníků knihoven z K21, VISK1 pod VISK2.
- Rozšířit na vzdělávání veřejnosti – podmínkou je ale výrazné navýšené financování dotačního k programu.
- **Ekonomické podmínky:** Vyloučit občerstvení z dotací. Podporovat pronájem učeben, odměny lektorů (sjednotit na 1 000 Kč, kromě expertních kurzů), SW pro vzdělávání. Nevylučovat cestovné, stravné, ubytování a mzdy zaměstnanců ze spoluúčasti. Min. požadovaná částka 20 000 Kč. Případně: Nastavit pouze max. výši dotace na lektorskou hodinu.
- **Projekty širšího dosahu:** Zvýhodnit projekty širšího dosahu a podporovat smluvní spolupráci různých subjektů.
- **Víceleté projekty:** Roční financování je považováno za dostatečné, bez potřeby změn.
- **Udržitelnost:** Názory se liší – někteří udržitelnost nepožadují, jiní ji považují za žádoucí.
- **Administrativní změny:** Zrušit kategorie kurzů (základní, nadstavbové, expertní) a stanovit maximální hodinovou sazbu pro lektory. Vyžadovat informace o lektorech a jejich kvalifikaci. Zavedení podmínek pro vydávání osvědčení o absolvování vzdělávacích akcí.
- **Další návrhy:** Přesun vzdělávací agendy z K21 do VISK2 a podpora všech relevantních témat. Změny jsou reálné od roku 2026.

VISK3

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Vít Richter:** Současné nastavení považuji za dobré. Měla by být zachována možnost každoroční úpravy priorit ve vztahu k měnící se skutečnosti
- **Libuše Pavlicová:** prvotní automatizace malých knihoven; kooperativní projekty v rámci regionů, inovativní projekty s využitím moderních technologií, rozšíření online služeb – eVýpůjčky, audioVýpůjčky
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** podpora knihoven dle dnešního stavu vyjma priority 1 - technické a technologické vybavení, speciální vybavení, AKS, regionální AKS! e-knihy, audioknihy. nevylučovat malé projekty malých knihoven
- **Roman Hájek:** Inovativní, kooperativní řešení a projekty ideálně s prokazatelným celostátním dosahem a měřitelným KPI

- **Libuše Pavlicová:** projekty prvotní automatizace obecních knihoven; projekty s důrazem na regionální spolupráci; velké technologické rozvojové projekty s dopadem na kvalitativní posun ve službách; projekty zavádění moderních typů služeb
- **Šárka Kašpárková:** nové technologie, upgrady SW, zapojování do kooperací (REKS), zabezpečení fondů
- **Petrýdesová Dana:** dle mého je namístě uskutečnit rozsáhlejší debatu nad pojmenováním priorit podprogramu a jejich "učesání"

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Libuše Pavlicová:** prostá obměna hardware bez přidané hodnoty
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** priorita 1. PODPORA PROJEKTŮ CELOSTÁTNÍHO VÝZNAMU, ZLEPŠENÍ VZÁJEMNÉ KOOPERACE KNIHOVEN ... patří do jiného VISKového programu
- **Roman Hájek:** Pořizování vybavenosti, z níž má bezprostřední užitek především konkrétní knihovna, respektive její uživatelé – je žádoucí naučit knihovny, jak potřebu těchto projektů obhájit u svého zřizovatele
- **Libuše Pavlicová:** prostá obměna technologie bez návazného rozvoje služeb
- **Šárka Kašpárková:** obnova PC, která není spojená s něčím novým

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Vít Richter:** Současné nastavení v principu vyhovuje
- **Libuše Pavlicová:** prostou náhradu PC novějším kusem bez přidané hodnoty
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** mzdy a OON
- **Šárka Kašpárková:** dostatečné – stanovené podmínky

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součást spoluúčasti?]

- **Vít Richter:** Současné nastavení v principu vyhovuje
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** pravidelné poplatky za služby (připojení k internetu, energie, poplatky za hosting AKS, služby, ...)
- **Šárka Kašpárková:** dostatečné

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Vít Richter:** Pro specifické projekty, zejména regionálního a celostátního významu, umožnit i dotování mzdových nákladů – kategorie výjimky
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** technické a technologické vybavení, SW, speciální vybavení

- **Roman Hájek:** architektonické / interiérové studie (zejména pro menší knihovny); u komplexnějších projektů klidně i
- **Libuše Pavlicová:** moderní technologie pro rozvoj knihovnických a informačních služeb, nikoliv technologie pro technologie nebo holý nákup HW
- **Šárka Kašpárková:** dostatečné

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- **Vít Richter:** Pro specifické projekty, zejména regionálního a celostátního významu, umožnit i zařazení mzdových nákladů – kategorie výjimky
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** vše co je potřeba k realizaci projektu – včetně mezd a OON
- **Libuše Pavlicová:** mzdové náklady u rozvojových projektů s celostátním dopadem podávaných jednou knihovnou jako zástupcem (např. vývoj funkcionalit AKS sdílený všem zdarma)
- **Šárka Kašpárková:** dostatečné

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Vít Richter:** Projekty širšího dosahu motivovat sníženou spoluúčastí. U celostátních projektů řešit jejich dlouhodobou udržitelnost. Tento typ projektů by měl být řešen na začátku dotací a potom by měl přejít do kontinuálního financování v rámci rozpočtu. Tyto projekty by měly realizovat knihovny provozované státem.
- **Libuše Pavlicová:** preferovat kooperativní projekty; stanovit pravidla nebo limit počtu obyvatel/půjčovnic hodin na pořízení samostatné instalace knihovního systému místo zapojení do regionálního systému; preferovat rozvojové projekty se synergickým dopadem na větší skupiny knihoven (vývoj AKS dostupný ostatním zdarma atd.)
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** speciální VISK pro celostátní projekty, které není možno zahrnout do rozpočtu centrálních knihoven
- **Roman Hájek:** vytvořit institut partnera projektu (klidně i s finančním příspěvkem) a kde to dává smysl bonifikovat žadatele, pokud podává projekt s partnerem
- **Libuše Pavlicová:** prioritizovat projekty s regionálním nebo celostátním dosahem; preferovat instalace regionálních knihovnických systémů před lokálními instalacemi v malých knihovnách
- **Šárka Kašpárková:** jak jsem uvedla, prioritně

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Vít Richter:** Víceleté financování by mělo být v kategorii výjimky. Takový typ projektu by měl být předem projednán, například na úrovni ÚKR nebo jiného orgánu.
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** speciální VISK pro celostátní projekty, které není možno zahrnout do rozpočtu centrálních knihoven – s možností víceletého financování
- **Roman Hájek:** nejjednodušší verze = bodově bonifikovat projekty s víceletým přesahem, u víceletého projektu nechat žadatele připojit povinnou přílohu se střednědobým výhledem rozpočtu a rozvoje projektu... žádost je ale na aktivity v daném roce; na další rok lze posuzovat společně se závěrečnou zprávou, jestli je záměr naplňován... pro žadatele tam není jistota, ale pro MK ČR aspoň představa o tom, co by měly stát klíčové projekty...
- **Libuše Pavlicová:** umožnit doběhové období na dokončení plné funkčnosti výsledků projektu v následujícím roce (výdaje a vyúčtování jen v roce dotace, ale instalace a plná funkčnost až během dalšího půl roku) - mnoho investic probíhá na poslední chvíli koncem roku, není čas projekt plně realizovat před zpracováním závěrečné zprávy
- **Šárka Kašpárková:** u některých VISKů by mohl být i víceletý, ale u VISK3 postačuje rok – lze to zvládnout

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Vít Richter:** Ano, jednak z hlediska k tomu, aby nedocházelo k opakování žádostí na totéž nebo ke svévolným změnám. Dále potom u projektů širšího dosahu – ty by takto mohly být projednávány předem.
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** ano
- **Roman Hájek:** ano (ale má MK ČR kapacity na kontroly?)
- **Libuše Pavlicová:** ano, v každém případě
- **Šárka Kašpárková:** v některých případech bych se k tomu přikláněla
- **Petrýdesová Dana:** ano

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Vít Richter:** Doporučuji prověřit a korigovat současné požadavky
- **Libuše Pavlicová:** Nabídky jako povinné přílohy redukovat pouze na méně obvyklé položky; standardní a často se vyskytující položky řešit nikoliv povinnou nabídkou, ale stanovením dotačního limitu
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** základní údaje o knihovně a obci – řešit pomocí napojení na registry
- **Roman Hájek:** nevyžadovat výpis z rejstříku, když si ho MK ČR může stáhnout

- **Libuše Pavlicová:** cenové nabídky firem na položky, které mají definovaný cenový strop, vůbec nepřikládat a technicky zamezit tomu, aby přikládány být mohly; vyžadovat důsledně přílohy typu "vyhodnocení efektivnosti zvoleného řešení"
- **Šárka Kašpárková:** nabídky firem jsou problematické vzhledem k tomu, že zjišťujeme ceny, které za půl roku jsou jiné a mění se i technologie – stejně výběrová řízení předkládáme zřizovateli včetně registrace smluv

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Libuše Pavlicová:** 20 tisíc Kč
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** ponechat 15 000,-
- **Roman Hájek:** ano, 50.000 Kč (nejsem úplně vyznavač teze, že když chce zákon po knihovnách provozovat veřejný internet, má vytvořit grantové schéma a kupovat z něj počítače; na půjčování e-knih a e-audioknih může jednou za čas vypsát vouchery a ušetří administrativu – beztak to není ve stávajícím nastavení udržitelná služba)
- **Libuše Pavlicová:** 20 tisíc Kč
- **Šárka Kašpárková:** zvýšit – je to věc pohledu a nechci, aby to bylo potom nedostupné pro některé malé knihovny

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Vít Richter:** Doposud to nebylo potřeba, ale ponechat možnost pro individuální uplatnění - např. nákup licencí na e-knihy
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** u projektů nad dohodnutou hranici – např 500 000,- - požadovat obhajobu projektu zadavatelem při jednání komise
- **Roman Hájek:** ano, 1.500.000 Kč
- **Libuše Pavlicová:** ne
- **Šárka Kašpárková:** nemá to smysl – spíše zvýšit spolufinancování 50 na 50

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Vít Richter:** Ne
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** -
- **Roman Hájek:** zrušit e-knihy (a klidně i e-audioknihy); vytvořit podprogram pro komplexní interiérovou obnovu pro malé knihovny – s povinností mít návrh architekta/interiérového designéra... případně si jeden rok zažádat o finance na architekta a druhý rok na pořízení vybavení
- **Libuše Pavlicová:** ne

- **Roman Giebisch:** Z VISK 2 bych vyjmul okruh B – aktualizace hardware a software krajských knihoven a přidal toto do VISK 3

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Vít Richter:** Soustředil bych se na implementaci nového dotačního systému
- **Roman Hájek:** zrušit e-knihy a e-audioknihy :-) (anebo je převést na vouchery a ušetřit administrativu); transparentně ukázat hodnotící kritéria
- **Libuše Pavlicová:** příjem dotačních žádostí výhradně elektronickou cestou přes dotační portál
- **Šárka Kašpárková:** zkusit nepodporovat obnovu PC? je to však sporné kvůli menším knihovnám, které nepodporuje zřizovatel
- **Ivo Kares, Jiří Nechvátal:** vše

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Roman Hájek:** MK ČR by mělo primárně podporovat "velké vize" českého knihovnictví (pokud tedy nějaké má)... Knihovny.cz tvrdí, že nemohou být univerzální katalog, protože je to drahé... ale dokud nebudou univerzální katalog, nebudou fungovat... příležitost pro smysluplné utracení peněz
- **Libuše Pavlicová:** prodloužit čas, který mají hodnotitelé na bodování projektů; dovolit průběžné hodnocení nebo aspoň přístup k projektové dokumentaci již ve fázi administrativního zpracování projektů ze strany MK ČR, aby se lépe využil čas, kdy komise jen čeká, až MK připraví všechny projekty; kontrolovat, zda knihovna žádající o e-knihy nebo audioknihy již dříve nežádala
- **Šárka Kašpárková:** spíše se obávám, že omezíme VISK3 a zastavíme tak progres menších knihoven – pořád je to ta největší část knihoven vůbec a na to je třeba myslet

Petrýdesová Dana: 1) Zamyslet se nad formulacemi v kapitole I. Základní cíle podprogramu VISK 3, 2) Podpora zahájení výpůjček e-knih a audioknih – tyto žádosti jsou asi všechny úplně stejné. Nebylo by lepší pro tento účel "odloupnout" část peněz a udělat pro e-knihy nějakou zjednodušenou výzvu?

Závěry VISK 3

- **Priority a zaměření:** Podpora inovativních a kooperativních projektů, automatizace malých knihoven, regionálních systémů (např. RAKS), nových technologií, SW upgradů a moderních služeb (e-knihy, audioknihy), projekty první automatizace. Vyloučit prostou obměnu HW bez přidané hodnoty a projekty na pořizování vybavenosti, z níž má bezprostřední užitek především konkrétní knihovna.
- Projekty celostátního významu patří do jiného VISK.

- **Ekonomické podmínky:** Vyloučit z dotace i spoluúčasti mzdy, OON a pravidelné poplatky (internet, energie, hosting). Podporovat technické vybavení, SW, architektonické/interiérové studie a rozvojové projekty. Nevylučovat ze spoluúčasti mzdy u celostátních projektů a vše potřebné k realizaci projektů.
- **Projekty širšího dosahu:** Priorizovat regionální a celostátní projekty sníženou spoluúčastí, bonifikací partnerství nebo vytvořením speciálního VISK pro celostátní projekty. Preferovat regionální knihovní systémy před lokálními instalacemi. Podporovat projektové partnerství.
- **Víceleté projekty:** Navrhuje se výjimka pro víceleté financování po projednání, bodové bonifikace víceletých projektů s rozpočtovým výhledem nebo dobové období pro dokončení projektů v následujícím roce. Někteří považují roční financování za dostatečné.
- **Udržitelnost:** Většinou požadována, zejména u rozvojových projektů, s otázkou kapacit MK ČR na kontroly.
- **Administrativní změny:** Redukovat povinné nabídky firem na standardní položky, stanovit dotační limity, propojit údaje s registry a vyžadovat hodnocení efektivity řešení. Zavedení elektronického podávání žádostí a prodloužení času pro hodnocení projektů.
- **Minimální dotace:** Rozpětí 15 000 Kč až 50 000 Kč.
- **Maximální dotace:** různé názory, např 500 000 Kč – 1,5 mil. Kč, obhajoba projektů.
- **Další návrhy:** Zrušení podpory e-knih a audioknih (nebo jejich převedení na vouchery), vytvoření podprogramu pro interiérovou obnovu malých knihoven, přesun aktualizace HW/SW vzdělávacích center krajských knihoven z VISK2 do VISK3. Nutnost podpory malých knihoven a přehodnocení formulací priorit, například podporovat jen celostátní projekty.

VISK4

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Petra Vávrová:** ochranu fyzických exemplářů, jejich dobrý fyzický stav, odkyselování, restaurování, výrobu ochranných obalů, monitoring klimatu, dezinfekci apod. aktivity, které se řeší a je to již za několik let vidět, že to pomáhá.
- **Dana Novotná:** Komplexní péče na etapy – očista, průzkum, digitalizace, restaurování, uložení.
- **Jiří Dufka:** První dvě osy mohou zůstat, třetí (lepenky) navrhuji přeformulovat na ochranné obaly (obecnější definice), u čtvrté osy (vybavení) dávám ke zvážení sloučení s programem ISO

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Petra Vávrová:** digitalizace, ale je výhodou, protože jako celek je pak ochráněn originál a nemusí se půjčovat fyzicky a tím je ochráněn
- **Jiří Dufka:** ambulantní zásahy

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Petra Vávrová:** nelze investice, ale ochrana a její kroky jsou individuální čili komise posuzuje vše individuálně, ale v mezích nějakých pravidel

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součástí spoluúčasti?]

- **Petra Vávrová:** asi nic, čím méně bude vyloučeno, tím více si budou žádat
- **Jiří Dufka:** Spoluúčast zrušit. Buď si dokumenty restaurování/obal zasluhují, nebo ne. Rozhodující je význam nebo stav dokumentu, nikoliv finanční možnosti vlastníka, jde především o veřejný zájem.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Petra Vávrová:** vše kolem ochrany fyzického stavu, je myslím správně nastaveno

2. Ekonomické podmínky [Co nevykloučovat ze spoluúčasti?]

- **Petra Vávrová:** myslím, že je OK

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Petra Vávrová:** opět je individuální, ale dle zkušeností s žádostmi je to velmi dobře pojato.
- **Jiří Dufka:** Komise se už teď, předpokládám, rozhoduje podle významu fondu/exempláře. Dosah zde bude vždy na konkrétní fondy nebo exempláře, o kterých by měla komise rozhodovat. Šíře dopadu může být měřena významem fondu.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Petra Vávrová:** to netuším? Ale ve Visku 4 se to řeší dílčími kroky - 1. rok průzkum fyzického stavu nějaké sbírky, monitoring klimatu v depozitářích, pak 2. rok výběr nejohroženějších a vybrané urgentní zásahy, a příp. opatření na úpravy klimatu, 3. rok třeba ochranný obal apod. Asi funguje diskuze se správci, žadateli a řešíme s nimi posloupnost kroků a pak každý rok žádají o dílčí věci. Je to o stanovení si priorit.
- **Jiří Dufka:** Žádat s výhledem i na další roky a po skončení každého roku předkládat průběžnou zprávu (aby bylo možné zakročit, nastane-li malér). Tak

náročných oprav nebude zase tolik, aby je rozpočet neutáhl. Lze s nimi navíc předem kalkulovat. Nastane asi jen u restaurování náročných svazků. Většinu žádostí, předpokládám, lze buď redukovat (snížení počtu krabic, restaurováním menšího počtu svazků ...)

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Petra Vávrová:** možná v oblasti monitoringu klimatu a úprav v depozitářích, kde by mělo být zaručeno dlouhodobé monitorování a příp. změny. Ale to asi funguje.
- **Dana Novotná:** Ano, měla, případy databází atp., kdy není možné platit podporu, dokud nedostaneme další projekty, databáze jsou často začátkem roku z důvodu ukončení podpory nefunkční.
- **Jiří Dufka:** leda u nákupu vybavení

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Petra Vávrová:** to funguje - např. v ZD je, že lepenka musí být s NK konzultována a zaslány parametry lepenek, parametry odkyselování apod. takže je to ošetřeno v ZD.
- **Jiří Dufka:** Požadavek na certifikaci lepenky bych nechal na poptávkové řízení (bude součástí nabídky). Nelze plánovat, u jakého výrobce nakoupím – to se rozhodne až po učiněné poptávce.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Dana Novotná:** 20 000
- **Petra Vávrová:** to netuším. nedokážu posoudit.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Petra Vávrová:** opět netuším, ale vzhledem k tomu, že nikdy neznáme částku, která bude k dispozici na rozdělení, tak je toto obtížné stanovovat. to je začarovaný kruh. Pokud by ale byla jasně daná finální částka, pak by šlo dát max. limit na jednu žádost?
- **Dana Novotná:** 400 000
- **Jiří Dufka:** není třeba stanovovat

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Petra Vávrová:** Jakmile byl vytvořen VISK 4, pak již nevidím jiný další vytvářet z hlediska ochrany fondů.

- **Jiří Dufka:** Možná kacířsky: je nutné, aby vedle sebe existoval program na vybavení depozitářů ve VISKU a program na vybavení restaurátorských dílen v ISO? Dokážu si čtvrtou prioritní osu VISK4 představit i v ISU, jen by dotaci neměli podmiňovat zapsáním v CESU. Má jít o programy, které zajistí péči o určité typy dokumentů bez ohledu na to, jestli spravuje odbor knihovnictví, nebo muzeí a galerií (anebo ministerstvo vnitra).

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Petra Vávrová:** jednoznačně udělat online přihlášku, dát tam možnost volit přednastavené odpovědi, ulehčit žadatelům přihlásit se, protože by měla být oceněna snaha se do záchrany knih pustit.
- **Dana Novotná:** K žádosti přidat povinnou přílohu která bude obsahovat 1. parametry lepenky použité na ochranný obal včetně použitého lepidla na slepení obalu (v případech ruční výroby) 2. Jakým prostředkem je prováděna neutralizace papíru
- **Jiří Dufka:** Doplnit komise kurátory knižních fondů. Restaurování není jen věcí restaurátorů :-). Upravit zadávací dokumentaci tak, aby dodání certifikace lepenek nebylo vyžadováno při podání žádosti, ale bylo podmínkou pro vyplacení dotace.

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Petra Vávrová:** navýšit celkovou částku na záchranu fyzických originálů, úpravu klimatu v depozitářích – je to zásadní, knihovny nemají peníze, ale chtějí něco dělat v tomto. Zřejmě by žádali více peněz, kdyby věděli, že je tam větší částka. A ochrana je opravdu drahá záležitost (drahá kvalitní lepenka, drahá služba odkyselování, drahé restaurování apod.). Tato investice je ale investicí do budoucna, hodnota originálů stále roste. Hodnota originálu je mnohdy nenahraditelná, je potřeba zachovat je pro budoucí generace. Mnohdy se ztratí digitální kopie, je poškozená, je potřeba sáhnout na originál znovu a když není zachován, pak je nenahraditelná ztráta.
- **Dana Novotná:** Součástí restaurování musí být ochranný obal, Restaurátorský záměr musí obsahovat dostatečnou fotodokumentaci prokazující nutnost zásahu, cenovou nabídku. Prokázání hodnot pH pouze pomocí pH metru, nebude akceptován lakmusový papír ani pH pero. Do zadávací dokumentace doplnit doporučená lepidla a lepenky.
- **Jiří Dufka:** Komisi by bylo vhodné doplnit také o kurátorské hlasy – podoba zásahu je vždy výsledkem dialogu kurátora a restaurátora. Ve VISK4 dlouhodobě schází prostředky, nedostává se na všechny žádosti (narozdíl od jiných VISKů). Ukazuje to na systémové nedostatky v ochraně kulturního dědictví, nebo jeho podpory. Je proto na místě přemýšlet o dostupnosti služeb, které by bylo možné sdílet (ethylenoxidové komory, analýzy plísní, výroby ochranných obalů) i o restaurátorských kapacitách jednotlivých pracovišť (dislokace úvazků, interních

peněz). Úžeji spolupracovat s odborem muzeí a galerií a programy ISO – občas mám pocit, že každý patří pod jiné ministerstvo :-) - a samozřejmě s faktem, že řada mimořádně cenných historických knižních fondů leží v archivech (tj. pod ministerstvem vnitra). Orientace VISK4 a VISK6 pouze na knihovny dává víc smysl z pohledu vnitřního členění ministerstva kultury (pro fondy zapsané jako knihovny, pro fondy zapsané v CES, resp. pro archiválie), než z pohledu dokumentů, které má chránit a zpřístupňovat.

Závěry pro VISK4:

- **Priority a zaměření:** Zaměřit se na komplexní péči o fyzické exempláře (očista, odkyselování, restaurování, ochranné obaly, monitoring klimatu). Digitalizace a ambulantní zásahy nejsou prioritou. Navrhuje se přeformulování osy „lepenky“ na „ochranné obaly“ a zvážení sloučení vybavení depozitářů s programem ISO.
- **Ekonomické podmínky:** Zachovat stávající nastavení podpory, ale zvážit zrušení spoluúčasti, protože význam dokumentu by měl být rozhodující, nikoli finanční možnosti žadatele.
- **Projekty širšího dosahu:** Hodnotit podle významu fondu/exempláře, širší dopad je dán kulturní hodnotou.
- **Víceleté projekty:** Řešit dílčími kroky (např. průzkum, zásahy, obaly v různých letech) s průběžnými zprávami. Rozpočet by měl zvládnout náročnější projekty.
- **Udržitelnost:** Požadována u monitoringu klimatu, databází a vybavení, aby se zajistila dlouhodobá funkčnost.
- **Minimální a maximální výše dotace:** Různé názory.
- **Administrativní změny:** Zjednodušit žádosti online formuláři s přednastavenými odpověďmi. Požadovat parametry lepenek, lepidel a fotodokumentaci u restaurování až při vyúčtování, nikoli při podání. Doplnit komisi o kurátory knihovních fondů.
- **Další návrhy:** Navýšit rozpočet na ochranu fondů, protože poptávka převyšuje prostředky. Zvážit sdílení služeb (ethylenoxidové komory, analýzy plísní) a užší spolupráci s odborem muzeí a archivů, koordinace s ISO. Zlepšit funkcionalitu dotačního systému.

VISK5

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- Žádné odpovědi.

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Nataša Mikšovská:** Zadávací dokumentace odpovídá potřebám.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součástí spoluúčasti?]

- **Nataša Mikšovská:** Zadávací dokumentace odpovídá potřebám.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Nataša Mikšovská:** Zadávací dokumentace odpovídá potřebám.

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- Žádné odpovědi.

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- Žádné odpovědi.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Nataša Mikšovská:** V současné době se dá řešit jediné tak, že pokračující projekty, v případě nedostatku peněz, dostanou přednost před začínajícími projekty. Není to dobré řešení, ale pokud se nepřejde k možnosti víceletého financování asi jediné.

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Nataša Mikšovská:** V některých podprogramech možná ano, Ve VISK5 jsou výsledkem katalogizační záznamy, u kterých není potřeba udržitelnost stanovovat.

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Nataša Mikšovská:** Pokud je zakázka "na klíč" nabídky firem.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Nataša Mikšovská:** Nejnižší částku nenastavovat.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Nataša Mikšovská:** Horní hranici nenastavovat.

Anonym: Knihovny realizují velmi odlišné projekty co do rozsahu a potřeb financování. Absence limitů umožní podpořit široké spektrum projektů bez ohledu na jejich finanční náročnost.

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

· **Nataša Mikšovská:** Ne

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

· **Nataša Mikšovská:** Ne

- **Anonym:** Upravit povinný dotazník v NPRK. Otázky již neodpovídají postupům v retrospektivní konverzi, která byla původně zaměřená výhradně za zpracování lístkových a svazkových katalogů a nepočítala s možností jejich absence. V současné době stále více převažuje potřeba rekatalogizace nad retrospektivní konverzí a též potřeba zpracování fondů, k nimž buď není k dispozici žádná evidence nebo jen základní ve formě prostých seznamů bez zpracování ve formě tradičního lístkového/svazkového katalogu.

11. Máte jakékoliv další náměty?

· **Nataša Mikšovská:** Ne

Závěry pro VISK 5

- **Priority a zaměření:** Nedostatek odpovědí omezuje závěry, ale stávající zadávací dokumentace je považována za vyhovující.
- **Ekonomické podmínky:** Zachovat stávající nastavení dotací a spoluúčasti.
- **Projekty širšího dosahu:** Nebyly specifikovány.
- **Víceleté projekty:** Pokračující projekty by měly mít přednost před novými, ale na druhé straně platí, že velké množství pokračujících projektů brání zahajování nových menších projektů.
- **Udržitelnost:** U katalogizačních záznamů není potřeba, ale v jiných podprogramech by mohla být zvážena.
- **Administrativní změny:** Vyžadovat nabídky firem u zakázek „na klíč“. Nenastavovat limity částek dotací.
- **Další návrhy:** Žádné konkrétní návrhy, program je považován za funkční.

VISK6

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Jiří Dufka:** Bohemikální neúřední rukopisy, přednostně starší. V dalším sledu unikátní a vzácné tisky

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Jiří Dufka:** Rukopisy úřední povahy a novodobé tisky

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Jiří Dufka:** digitalizaci archivních dokumentů a mladších tisků

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součást spoluúčasti?]

- **Jiří Dufka:** Spoluúčast navrhuji zrušit. Cílem programu je digitální zpřístupnění vzácných dokumentů. Spoluúčast tvoří zbytečnou bariéru pro podávání žádosti u chudších institucí (malá muzea), veřejných institucí s jinými prioritami (archive) i soukromých vlastníků (digitalizace je ve veřejném zájmu, nikoliv v zájmu vlastníka). Zrušení spoluúčasti by také zjednodušilo administrativu tohoto VISKu. Většinu peněz nadto platí veřejné instituce formou spoluúčasti zpět státu – nové peníze do digitalizace to nepřináší. Pokud požadavky převýší možnosti programu, bude výběr na komisi.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- Žádné odpovědi.

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Jiří Dufka:** Podpora digitalizace starších rukopisů má dopad na celou latinskou Evropu, je to implicitně obsažené v prioritizaci projektů stanovené komisí.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Jiří Dufka:** VISK6 se týká pouze kombinace s VISK4 (restaurování), formálně jde ale o dva projekty (restaurování + digitalizace), které lze realizovat i ve dvou po sobě následujících letech. Bylo by ideální, aby v těchto případech rozhodoval nejprve VISK6 (relevance digitalizace) a potom VISK4 (schválení způsobu restaurování).

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Jiří Dufka:** Je zajištěna uložením v Manuscriptoriu

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Jiří Dufka:** Netrvat na zapsání v seznamu knihoven. Velkou část nejvýznamnějších knihovnických fondů vlastní archivy, kde ovšem nejsou knihy vždy uloženy v knihovnách, ale v archivních fondech. Vzniká tak nejistota v možnosti žádat v programu VISK (druhou nejistotou je spolufinancování). Nabídky firem by měly být tři, stejně jako u každé zakázky nad 50 tis. Kč. Problém je ve vysokém standardu digitalizace, který počítá především se zpřístupňováním středověkých iluminovaných rukopisů; ve skutečnosti ovšem žádosti vycházejí z regionálních muzeí, která žádají digitalizaci "běžnější" rukopisné a tištěné produkce. Je proto třeba vytvořit dvojí standardy – pro běžnou digitalizaci a pro náročnou digitalizaci nejcennějších dokumentů.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Jiří Dufka:** není důvod stanovat, žádosti o bagatelní částky se neobjevují

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Jiří Dufka:** není nutné

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Jiří Dufka:** Nemusí to být nový VISK, ale strategickým cílem pro práci se starými tisky by mělo být posílení bibliografií, především Knihopisu a BCBT, popř. také obnovení bibliografie kramářských tisků, a jejich napojení na systematickou digitalizaci. Teď jsme ve stavu, kdy proběhla masová digitalizace Googlem v NK a všechno další je víceméně nahodilé.

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Jiří Dufka:** Zrušení povinnosti žadatele být zapsanou knihovnou, změna standardů digitalizace (nastavení dvou úrovní pro náročnou a méně náročnou)

11. Máte jakékoliv další náměty?

- Žádné odpovědi.

Závěry pro VISK 6

- **Priority a zaměření:** Prioritizovat digitalizaci bohemikálních neúředních rukopisů (zejména starších) a vzácných tisků. Vyloučit úřední rukopisy, novodobé tisky a archivní dokumenty.
- **Ekonomické podmínky:** Zrušit spoluúčast, protože brání podávání žádostí chudším institucím a digitalizace je ve veřejném zájmu. Administrativa by se tím zjednodušila.
- **Projekty širšího dosahu:** Digitalizace starších rukopisů má automaticky celoevropský dopad, což je zohledněno při výběru komisí.
- **Víceleté projekty:** Kombinace s VISK4 (restaurování) může být řešena dvěma projekty v po sobě jdoucích letech, s prioritou VISK6 při hodnocení relevance.
- **Udržitelnost:** Zajistě na uložení v Manuscriptoriu, není třeba dalšího nastavení.
- **Administrativní změny:** Zrušit povinnost zapsání žadatele v seznamu knihoven, protože cenné fondy často vlastní archivy. Vytvořit dva standardy digitalizace (náročná pro vzácné dokumenty, běžná pro ostatní). Vyžadovat tři nabídky firem u zakázek nad 50 000 Kč.
- **Další návrhy:** Podpořit bibliografie (Knihopis, BCBT, kramářské tisky) a systematickou digitalizaci, aby se předešlo nahodilosti.

VISK 8A

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Barbora Korandová:** Podpora elektronických informačních zdrojů (EIZ) je pro knihovny velmi přínosná. V projektu jsou zapojeny také menší knihovny, které by si předplácení EIZ nemohly ze svého rozpočtu dovolit a jelikož jsou EIZ nákladnou finanční záležitostí, jeví se projekt také pro všechny ostatní zapojené knihovny jako velmi efektivní podpora. Projekt je zaměřen na EIZ, které jsou určeny pro čtenáře. Jednotlivé databáze ve svém obsahu nabízí aktuální a archivní odborné a populárně naučné informace z ekonomiky, politiky, kultury, práva atd. Tento obsah tak vypomáhá knihovnám s rozšířením jejich knihovního fondu a může tak jejich fond doplnit o dokumenty, které nejsou předmětem jejich trvalého uchovávání. Stejně jako současné EIZ zařazené v projektu, by měly být i nadále podporovány EIZ, které jsou určené pro široké spektrum čtenářů a uživatelů, aby bylo podporováno jejich vzdělávání, sebevzdělávání a celkově všeobecný přehled.
- **Šárka Kašpárková:** Vybrané DB jsou dostatečné

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Barbora Korandová:** Začaly se objevovat nabídky EIZ, které jsou sice zaměřeny na monitoring médií, ale jejich cílem je monitoring a informativnost pro daný podnik/instituci, aby mohla vybudovat lepší komunikaci s veřejností a vybudovat si svou tzv. „značku“. V tomto případě se toto EIZ stává jen PR nástrojem a nepatří mezi EIZ, které jsou určené pro široké spektrum čtenářů a uživatelů. V současné době tyto EIZ nejsou zařazovány do projektu a neměly by být ani v budoucnu.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součást spoluúčasti?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Barbora Korandová:** V současnosti se podporuje předplácení konkrétního EIZ na 8 měsíců. EIZ jsou nákladnou finanční záležitostí a tento způsob podpory by měl být zachován, současný stav je vyhovující.
- **Šárka Kašpárková:** více právních systémů – podpora pouze jednoho není správná

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- **Barbora Korandová:** V současnosti se knihovny svou spoluúčastí zapojují předplácením konkrétního EIZ na 4 měsíce. Jelikož jsou EIZ nákladnou finanční záležitostí a získané dotace v některých letech nebyly dostačující, tento způsob spoluúčasti by měl být zachován. Současný stav je proto vyhovující.
- **Šárka Kašpárková:** je to dobře nastaveno – ponechat

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Barbora Korandová:** Finanční podpora pro EIZ je významným přínosem. Poskytnutím této dotace se tak podpoří přístup k EIZ na různých místech ČR – do projektu jsou zapojeny, jak menší, tak větší knihovny. Zavedená praxe multilicenčního přístupu, kdy se o dotaci žádá podáním jedné žádosti a jednoho vyhodnocení za všechny knihovny, je pro knihovny jednoznačným přínosem především z hlediska ušetření pracovních kapacit a času. Za poskytované EIZ je zároveň pro skupinu knihoven vyjednána lepší cena.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Barbora Korandová:** V tomto případě je zásadní včasné získání rozhodnutí o přidělení dotaci a včasné poskytnutí finančních prostředků, aby byla zajištěna kontinuita projektu. Viz odpověď u otázky č. 11.

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Barbora Korandová:** Projekt a samotné EIZ mají z hlediska udržitelnosti určité výhody. Uživatelé mají okamžitý přístup k informacím, článkům a knihám – knihovnám tak v některých případech mohou EIZ nahradit nákup tištěných dokumentů nebo EIZ mohou jejich fond také doplnit. Zároveň některé EIZ mají i archivní charakter, tudíž informace zůstávají čtenářům dostupné i v dlouhodobém horizontu, knihovnám tedy v některých případech mizí potřeba uchovávat velké množství fyzických kopií.

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Barbora Korandová:** V současnosti je podmínkou pro projekt od poskytovatelů EIZ získat statistiky o využívání konkrétní EIZ v dané knihovně. Statistiky sledují počet přihlášení, počet zobrazených plných textů nebo počet dotazů/vyhledávání a jsou nedílnou součástí při vyhodnocování. Současný stav je proto vyhovující a do budoucna by se měly statistiky stále vyžadovat.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- Žádné odpovědi.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Barbora Korandová:** Nastavení horní hranice dotace v tomto projektu nemá smysl, každý rok je situace odlišná.

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- Žádné odpovědi. -

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Barbora Korandová:** Viz odpověď u otázky č. 11.

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Barbora Korandová:** Projektu by pomohla změna období v žádání o dotace. Současná praxe je taková, že o finanční prostředky se žádá časově dříve (květen–červen), než knihovny posílají své přihlášky do projektu (listopad) a než je známa cena za jednotlivé EIZ (konec srpna – září). Tudíž v tomto případě není zřejmé, kolik knihoven se do projektu přihlásí a o kolik se případně zvýší cena za EIZ –

garant na základě dlouhodobé praxe výši potřebné částky za projekt jen předpokládá. Podání přihlášek knihoven by se mohlo posunout o nějaké měsíce dříve, přesto je potřeba směřovat toto období spíše do posledního čtvrtletí v daném roce kvůli plánování rozpočtu do dalšího roku v jednotlivých knihovnách. Pokud by se tedy žádost o dotace vyplňovala v posledním čtvrtletí v daném roce, výrazně by to pomohlo k lepšímu plánování a garant by si tak žádal o skutečnou částku na základě podaných přihlášek a vyjednané ceny za jednotlivé EIZ. Následně je zásadní včasné získání rozhodnutí o přidělení dotaci a včasné poskytnutí finančních prostředků, aby byla zajištěna kontinuita projektu. Případně pokud by do projektu nebyla získána dotace v plné výši, o kterou bylo požádáno, aby měl garant dostatek času pro přizpůsobení se situaci a vytvoření nového hodnocení a přerozdělení získaných prostředků.

· **Šárka Kašpárková:** pro veřejné knihovny našeho typu dostatečné ne a poděkování patří v tomto případě NK ČR

Závěry pro VISK 8 A

- **Priority a zaměření:** Podpora EIZ pro široké spektrum čtenářů (odborné, populární naučné informace), které rozšiřují fondy knihoven, zejména menších. Vyloučit EIZ zaměřené na PR a monitoring médií pro instituce.
- **Ekonomické podmínky:** Zachovat stávající model (dotace na 8 měsíců, spoluúčast 4 měsíce). Podporovat více právních systémů, aby se předešlo monopolizaci.
- **Projekty širšího dosahu:** Multilicenční přístup (jedna žádost za všechny knihovny) je efektivní a šetří kapacity. Podpora EIZ zajišťuje přístup po celé ČR.
- **Víceleté projekty:** Klíčem je včasné rozhodnutí o dotaci a poskytnutí prostředků pro zajištění kontinuity.
- **Udržitelnost:** EIZ mají přirozenou udržitelnost díky okamžitému přístupu a archivnímu charakteru některých databází, což snižuje potřebu fyzických kopií.
- **Administrativní změny:** Zachovat požadavek statistik využívání EIZ. Posunout podávání žádostí do posledního čtvrtletí, aby garant mohl žádat o skutečnou částku na základě přihlášek a cen EIZ.
- **Další návrhy:** Upravit časový harmonogram žádostí pro lepší plánování rozpočtu. Podpora NK ČR za současné nastavení je oceňována.

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Petra Šťastná:** podpora přispívání do souboru národních autorit (dotace na technické řešení u jednotlivých žadatelů, harmonizace se souborem národních autorit), tvorba a zasílání záznamů podle dané excerpční základny do ANL (pokud nebude řešeno centralizovaně jinak)

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Petra Šťastná:** zpracování běžného přírůstku fondu (mělo by být pokryto z vlastních kapacit knihovny)

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součást spoluúčasti?]

- Žádné odpovědi.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Petra Šťastná:** náklady na technické řešení pro rozjezd přispívání nebo využívání souborných bází, ostatní osobní náklady na práci katalogizátorů

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- **Petra Šťastná:** supervize se strany přispívající knihovny

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Petra Šťastná:** Hledisko dosahu začlenit do žádosti jako jeden z faktorů. V případě kooperativní katalogizace do báze ANL je dosah chápán jako maximálně široký, s ohledem na univerzální záběr excerpovaných titulů.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Petra Šťastná:** Mít možnost v žádosti označit záměr víceletého projektu (včetně rozpisu zamýšlených činností na jednotlivé roky). To by mohlo dát přehled do dalších let o záměru žadatelů a finanční náročnosti.

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Petra Šťastná:** Bylo by žádoucí pro kontinuitu zpracování, zejména u průběžné excerpcce vybraných titulů do článkové báze ANL.

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- Žádné odpovědi.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- Žádné odpovědi.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- Žádné odpovědi.

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Petra Šťastná:** U VISK9 by se hodilo přejmenování např. na Kooperativní zpracování záznamů nebo Kooperativní katalogizace.

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Petra Šťastná:** Aktualizovat zadávací dokumentaci, např. u VISK9 obsahuje tabulka s údaji o knihovně řadu v současné době nadbytečných informací. Stačil by informace ve vazbě na tematický záběr programu: typ knihovny, rozsah fondu, počet bibliografických záznamů, roční přírůstek, používaný knihovní systém, spolupráce se Souborným katalogem. Informace o velikosti obce, počtu čtenářů, způsobu připojení k internetu jsou spíš nadbytečné nebo irelevantní.

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Petra Šťastná:** VISK9 by měl podpořit budování soubornýchází (Souborný katalog, Národní autority, Česká národní bibliografie) a jejich využívání. To by mělo být sice běžnou součástí činnosti knihoven, ale prostředky by měly být čerpány na jednorázovou podporu technického řešení zapojení, osobní náklady pro zpracování fondu mimo běžný přírůstek a pro čištění dat nad rámec běžného provozu. NK by měla mít možnost čerpat finance na podporu celostátních aktivit (aktuálně provoz nástroje pro zasílání a editaci autoritních záznamů).

Závěry pro VISK 9

- **Priority a zaměření:** Podpora přispívání do národních autorit, technických řešení pro souborné báze a tvorby záznamů do ANL. Vyloučit běžné zpracování přírůstků fondů (mělo by být pokryto knihovnami).
- **Ekonomické podmínky:** Podporovat technická řešení a osobní náklady katalogizátorů nad rámec běžného provozu. Supervize knihovny by měla být součástí spoluúčasti.

- **Projekty širšího dosahu:** Kooperativní katalogizace do ANL má maximální dosah a měla by být zohledněna jako klíčový faktor při hodnocení.
- **Víceleté projekty:** Možnost označit víceletý záměr v žádosti s rozpisem činností pro lepší přehled o plánech žadatelů.
- **Udržitelnost:** Žádoucí pro kontinuitu zpracování, zejména u excerptce do ANL.
- **Administrativní změny:** Aktualizovat zadávací dokumentaci, odstranit nadbytečné údaje (např. velikost obce, počet čtenářů) a zaměřit se na relevantní informace (typ knihovny, rozsah fondu, knihovní systém).
- **Další návrhy:** Přejmenovat VISK9 na „Kooperativní zpracování záznamů“ nebo „Kooperativní katalogizace“. Podpořit budování souborných bází (Souborný katalog, Národní autority, Česká národní bibliografie) a umožnit NK ČR čerpat prostředky na celostátní aktivity (např. nástroje pro autoritní záznamy).

Návrhy k dotačnímu programu K21

Níže je uvedeno vyhodnocení odpovědí na 11 otázek týkajících se zaměření a financování dotačního programu Ministerstva kultury K21 (Knihovna 21. století). Odpovědi jsou uspořádány podle jednotlivých otázek s uvedením autora (pokud je znám) a doplněny závěry shrnujícími klíčové body.

1. Zaměření priorit [Co prioritně podporovat, jaké typy projektů, věcné zaměření?]

- **Roman Hájek:** Inovativní projekty s přesahem.
- **Šárka Kašpárková:** nové akce knihoven – v každém případě podpořené aktivitami – program se již značně zúžil.
- **Roman Giebisch:** Ponechal bych stávající zadání, ale vzdělávání pracovníků knihoven bych přičlenil k VISK 2.
- **Kateřina Janošková:** Vzdělávání pracovníků knihoven sjednotit pod VISK 2. Hlavní zaměření: komunitní aktivity, podpora různých druhů gramotností pro uživatele, návštěvníky.
- **Lenka Maixnerová:** vzdělávání, kulturní aktivity, služby pro znevýhodněné občany.

1. Zaměření priorit [Co nepatří mezi priority?]

- **Roman Hájek:** "Běžné" vzdělávání knihovníků – je žádoucí vést diskusi o tom, jaký typ vzdělávání zajišťovat v rámci výkonu RF a kde je žádoucí prostor pro oborové organizace.
- **Šárka Kašpárková:** vydávání časopisu Čtenář – pokud není jiná možnost – zkresluje to program.
- **Kateřina Janošková:** Zpřesnit problematiku dotací pro vydávání publikací a také problematiku nákupu KF, ale také lichotek, případně dalších didaktických pomůcek, potřebných pro edukaci v programech knihoven, prezentaci uživatelům, ale také s možností absenční výpůjčky. Otázkou zůstává, zda toto nastavení zanechat jako doposud pouze pro tematické okruhy 1 a 2, kde je nákup knihovního fondu podporován s ohledem na specifické cílové skupiny nebo zda rozšířit i na okruh 3 pro širokou uživatelskou základnu, přičemž v okruhu 3 naopak nákup knihovního fondu není podporován. V projektových žádostech se často objevují aktivity inkluzivní pro více typů uživatelských skupin i veřejnost, bylo dohodnuto, že komise v těchto

případech bude posuzovat projekty individuálně, s přihlédnutím k dalším dopadům, potřebnosti, typu žadatele a dalším souvislostem atp.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit z podpory formou dotace?]

- **Šárka Kašpárková:** podpora nákupu knih pro menšiny – dotace MZV.
- **Roman Giebisch:** Ponechal bych stávající podmínky a rozhodnutí ponechal na odborné komisi.

2. Ekonomické podmínky [Co vyloučit jakou součástí spoluúčasti?]

- **Šárka Kašpárková:** je to stanoveno.

2. Ekonomické podmínky [Co podporovat z dotace?]

- **Šárka Kašpárková:** nově zaváděné aktivity v knihovnách ne stále se opakující.
- **Petrýdesová Dana:** navýšení částky pro honoráře – u expertních seminářů se reálná částka pohybuje velmi vysoko.

2. Ekonomické podmínky [Co nevylučovat ze spoluúčasti?]

- **Šárka Kašpárková:** je to stanoveno.
- **Kateřina Janošková:** U odborných seminářů nevylučovat možnost zahrnutí nákladů na stravné a ubytování.

3. Jak podporovat projekty širšího dosahu? (regionální, krajské, celostátní, skupinové)?

- **Roman Hájek:** viz komentář k VISKu 3 - bodový bonus pro projekty, kde je zapojen partner (doloží dopis, popis kooperace apod.).
- **Šárka Kašpárková:** v tomto případě určitě širší dosah.
- **Kateřina Janošková:** Motivovat k projektům širšího dosahu formou snížení spoluúčasti.

4. Jak se vyrovnat s víceletým charakterem projektu, pokud platí princip, že dotaci lze poskytnout pouze na jeden rok?

- **Roman Hájek:** otázka, jestli do K21 víceleté projekty patří... hypotéza: víceleté projekty jsou s větší pravděpodobností projekty strategického charakteru, tj. šlo by je třeba koncentrovat ve VISKu 1.
- **Šárka Kašpárková:** 1 rok.
- **Kateřina Janošková:** Projekty velkého rozsahu a dosahu předem projednat na úrovni ÚKR nebo jiného orgánu.

5. Měla by být v některých případech nastavena udržitelnost?

- **Roman Hájek:** u K21 asi ne: je žádoucí jednotlivé programy lépe profilovat... a u K21 by tou profilací mohlo být zaměření na podporu inovativních aktivit v knihovnách (včetně např. literárních cyklů, které může pověřená knihovna zorganizovat pro obsluhovanou oblast – podobně, jako je to v Polsku), měl by to být naopak program flexibilně reagující na okolní dění.
- **Petrýdesová Dana:** ano.

6. Jaké typy podkladů vyžadovat/nevyžadovat, např. nabídky firem?

- **Roman Hájek:** doklad o statutáři (stejně se do doby vystavení smlouvy může změnit).
- **Šárka Kašpárková:** cenové nabídky při nákupu určitě.
- **Kateřina Janošková:** Provéřit pravidla pro vybírání vloženého a zahrnutí práce dobrovolníků – dobrovolnictví by mělo být podporované, nutné lépe specifikovat.

7. Jaká by měla být nejnižší částka dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Roman Hájek:** 25.000 Kč.
- **Roman Giebisch:** 20 000.
- **Petrýdesová Dana:** ano, např. 15 tis. Kč, z hlediska vyúčtování je neefektivní účtovat projekt s nízkou dotací.

8. Má smysl nastavit horní hranici dotace? Pokud ano, jaká částka.

- **Roman Hájek:** ano, ale záleží na zaměření programu...
- **Roman Giebisch:** Ne.

- **Petrýdesová Dana:** ano, např. 15 tis. Kč, z hlediska vyúčtování je neefektivní účtovat projekt s nízkou dotací.

9. Navrhujete některý program/podprogram zrušit, sloučit, vytvořit nový apod.?

- **Roman Hájek:** bokem: je třeba VISKy nějak jasněji profilovat – VISK na velké strategické projekty (VISK 1—a dal by se sem schovat i stávající VISK 5,8/B a 9), VISK na vzdělávání (VISK 2), VISK na vybavení (VISK 3), VISK na digitalizaci a uchování vzácných fondů (VISK 4 + 6 + 7) a VISK na informační zdroje (8A) – mimo jiné by to zlevnilo provoz a administrativu komisí.
- **Roman Giebisch:** Vyjmout vzdělávání knihovníků z K21 a vložit k VISKu 2.

10. Jaké změny by bylo možné uskutečnit již v roce 2025, respektive pro roku 2026?

- **Roman Hájek:** přesunout SKIP a Čtenáře někam jinam (a u SKIPu je otázka, do jaké míry do K21 dávat vzdělávání).
- **Šárka Kašpárková:** myslím si, že se program zdárně vyvíjí.
- **Roman Giebisch:** Změny od roku 2026.

11. Máte jakékoliv další náměty?

- **Šárka Kašpárková:** prioritně to byl program určený na podporu malých knihoven a jejich akcí, bohužel se vyvinul do neskutečné podoby, kdy si tam velké knihovny dávaly celoroční program, myslím, že za posledních šest let se podařil program částečně vyčistit.
- **Kateřina Janošková:** Program K 21 je velmi nízko financován, tj. nelze z něho efektivně podporovat jednu z priorit Koncepce, tj. knihovny jako komunitní, kulturní a vzdělávací instituce. Více se také zaměřit na podporu zpracování programů se školami s vazbou na RVP a následné využití těchto programů v dalších knihovnách, např. databáze provozovaná Knihovnou J. Mahena.
- **Petrýdesová Dana:** nesoulad u způsobilých nákladů týkajících se mezd a platů: C) Použitím dotace se rozumí zaplacení plateb hrazených z dotace v hotovosti a poukázání plateb hrazených z dotace bezhotovostně. Mzdy, platy a odměny z dohod o provedení práce a z dohod o pracovní činnosti lze hradit, v souladu se zákonemDále je pak uvedeno, že mzdy a platy jsou nezpůsobilý výdaj a nelze je hradit ani ze spoluúčasti; 1) nákup knihovních fondů pro nevidomé a slabozraké - doplnit o další typy kolekcí pro skupiny s jinými typy postižení (např. neslyšící: knihy v Braillově písmu, zjednodušená četba, komiksy, obrázkové publikace; 2) nákup technických

zařízení a pomůcek - přizpůsobení služeb knihoven skupině neslyšících - sem patří např. návodná videa o službách knihoven ve znakovém jazyce, případně opatřená titulky (jedná se o službu, nikoliv pomůcku), pořízení softwaru.

Závěry z dotazníku K 21

- **Priority a zaměření:** Program K21 by měl podporovat inovativní a komunitní aktivity, zaměřit se na rozvoj gramotností uživatelů, kulturní akce a služby pro znevýhodněné skupiny (např. nevidomé, neslyšící).
- **Vzdělávání knihovníků** by mělo být přesunuto do VISK2, aby K21 mohl lépe profilovat své zaměření na nové, přesahové projekty. Mezi priority nepatří běžné vzdělávání knihovníků (mělo by být zajištěno v rámci regionálních funkcí nebo oborovými organizacemi), vydávání časopisu Čtenář (zkresluje program) a nejasně definované nákupy knihovního fondu, lekoték či didaktických pomůcek, zejména pro širokou veřejnost (okruh 3). Nákup fondů pro specifické cílové skupiny (okruhy 1 a 2) je třeba zpřesnit, případně rozšířit na inkluzivní projekty, které komise posuzuje individuálně podle dopadu a potřeby.
- **Ekonomické podmínky:** Z podpory by měly být vyloučeny nákupy knih pro menšiny (patří do kompetence MZV) a opakující se aktivity, které nejsou inovativní. Podporovat je třeba nově zaváděné aktivity a vyšší honoráře pro expertní semináře, protože reálné částky jsou vysoké.
- Ze spoluúčasti by neměly být vyloučeny náklady na stravné a ubytování u odborných seminářů. Současné podmínky jsou považovány za vyhovující, ale je nutné vyřešit nesoulad v pravidlech týkajících se mezd a platů, které jsou označeny jako způsobilé i nezpůsobilé zároveň, což způsobuje nejasnosti.
- **Projekty širšího dosahu:** Tyto projekty by měly být podporovány prostřednictvím bodových bonusů za partnerství (např. doložením dopisu o kooperaci), snížením spoluúčasti nebo důrazem na širší dopad (regionální, krajský, celostátní). Pro velké projekty je doporučeno předběžné projednání na úrovni ÚKR nebo jiného orgánu.
- **Víceleté projekty:** Program K21 není považován za vhodný pro víceleté projekty, protože by měl být flexibilní a reagovat na aktuální potřeby. Víceleté projekty strategického charakteru by měly být soustředěny do VISK1. Současný jednoletý princip je považován za dostačující, případně lze velké projekty řešit předběžným projednáním s orgány jako ÚKR.
- **Udržitelnost:** Udržitelnost není považována za obecně nutnou, protože K21 by měl podporovat inovativní aktivity a rychle reagovat na dění (např. literární cykly). Někteří respondenti však udržitelnost podporují, zejména u projektů s dlouhodobým přínosem, ale není to hlavní prioritou programu.
- **Podklady:** Cenové nabídky jsou nutné při nákupech, aby byla zajištěna transparentnost. Doklad o statutáři je považován za nadbytečný, protože se může

změnit před podpisem smlouvy. Pravidla pro vybírání vstupného a zahrnutí práce dobrovolníků je třeba lépe specifikovat, aby bylo dobrovolnictví podporováno.

- **Částky dotací:** Minimální částka dotace by měla být 15 000–25 000 Kč, aby administrativní zátěž odpovídala výši dotace a vyúčtování bylo efektivní. Horní hranice je sporná – někteří ji odmítají, jiní ji podporují, ale konkrétní částka nebyla stanovena a závisí na zaměření programu.
- **Změny podprogramů:** Navrhuje se přesun vzdělávání knihovníků z K21 do VISK2, aby se K21 mohl zaměřit na inovace a komunitní aktivity. Dále se doporučuje celkově přeprofilovat VISKy: VISK1 pro strategické projekty (včetně VISK5, VISK8B, VISK9), VISK2 pro vzdělávání, VISK3 pro vybavení, VISK4+6+7 pro digitalizaci a ochranu fondů, VISK8A pro informační zdroje. To by zjednodušilo administrativu komisí. Přesun SKIPu a Čtenáře mimo K21 je rovněž navrhován, aby se uvolnil prostor pro jiné aktivity.
- **Navrhované změny pro 2025/2026:** Pro rok 2025 se navrhuje přesun SKIPu a Čtenáře mimo K21, zatímco větší změny (např. přesun vzdělávání do VISK2) jsou plánovány na rok 2026. Program K21 je považován za vyvíjející se správným směrem, ale vyžaduje navýšení rozpočtu, aby mohl efektivně podporovat priority Koncepce rozvoje knihoven.
- **Další návrhy:** Program K21 trpí nízkým financováním, což omezuje jeho schopnost podporovat knihovny jako komunitní, kulturní a vzdělávací instituce. Doporučuje se větší zaměření na programy se školami s vazbou na Rámcový vzdělávací program (RVP) a jejich sdílení napříč knihovnami (např. prostřednictvím databáze Knihovny J. Mahena). Dále je třeba rozšířit podporu nákupu knihovních fondů a pomůcek pro znevýhodněné skupiny (např. neslyšící – knihy v Braillově písmu, zjednodušená četba, videa ve znakovém jazyce). Klíčové je vyřešit nesoulad v pravidlech týkajících se mezd a platů, které způsobují nejasnosti při podávání žádostí. Podpora dobrovolnictví a přesnější pravidla pro vstupné by rovněž zvýšily atraktivitu programu.

Vít Richter

5. května 2025